

2. BÖLÜM

SAFRANBOLU'DA BİR DÖNEM SONA ERİYOR

- **SİYASAL GÖRÜNÜM**
- **BELEDİYE BAŞKANLIĞI İÇİN
CHP'DE ADAY ARAYIŞLARI**
- **HİLMİ BAYRAMGİL CHP ADAYI**
- **SEÇİM ÇALIŞMALARI**
- **BAYRAMGİL BAŞKAN, HAYAT BAYRAM**

2. BÖLÜM

SAFRANBOLU'DA BİR DÖNEM SONA ERİYOR

1960 öncesinde Belediye Başkanları, tek dereceli olarak, doğrudan halkın oyuyla değil, belediye meclisi tarafından, kendi üyeleri arasından seçilmektedir. 1957 Milletvekili Genel Seçimlerinde Belediye Başkanı Ali KAYA'nın Zonguldak Milletvekili olmasını takiben, Safranbolu Belediye Meclisi, Demokrat Parti'den Ömer AN'ı Belediye Başkanı seçmiştir.

27 Mayıs 1960'da Ordu'nun yönetime el koyması sonrasında görevden ayrılmakla beraber, demokratik yaşama geçilmesini takiben ilk yapılan yerel seçimlerde Adalet Partisi (AP) adayı olarak, Sayın AN, tekrar Belediye Başkanı olduğu gibi, daha sonraki seçimlerde de koltuğunu korumuş ve en son 1969 Belediye seçimlerinde de, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) adayı emekli subay, Demir Çelik Fabrikaları sivil savunma uzmanı, hemşehrisi Ali Rıza DEĞİRMENCİOĞLU karşısında da başarılı olmuştur.

• SİYASAL GÖRÜNÜM

1970'li yılların başında Türkiye'nin her tarafında olduğu gibi, Safranbolu'da da en güçlü parti AP'dir. 1965'te olduğu gibi, 1969 genel seçimlerini de büyük bir çoğunlukla AP kazanmış ve Süleyman DEMİREL tek başına hükümet kurmuştur. Ancak bir süre sonra AP'den Ferruh BOZBEYLİ ile Saadettin BİLGİÇ'in başını çektiği önemli sayıda milletvekili ayrılmış; bunlar, daha sonra Demokratik Parti'yi kurmuşlar ve bu arada 12 Mart 1971'de Türk Silahlı Kuvvetleri'nin verdiği muhtıra sonucu Süleyman DEMİREL Başbakanlık'tan istifa etmiş, Nihat ERİM Hükümetiyle başlayan, Ferit MELEN ve Naim TALU hükümetleri ile devam eden ara rejim dönemine girilmiştir.

Bu siyasal çalkantılar Safranbolu'ya da yansımakla beraber, Safranbolu'da AP, yine en güçlü partidir. Ancak, kendisi hakkında özel af kanunu çıkartacak kadar siyasal etkinliği olsa da, Ömer AN'ın, aynı etkinliği, 1973 yılında yapılması gereken Safranbolu Belediye Başkanlığı seçimlerinde, AP'li Belediye Başkan adayı olarak gösterebilmesi güçtür. Kendisinden artık Adalet Partililer de yakınmaya başlamıştır..

● BELEDİYE BAŞKANLIĞI İÇİN CHP'DE ADAY ARAYIŞLARI

Safranbolu'da 1973 Belediye Başkanlığı seçimlerini, mutlaka CHP'li bir aday kazanmalıydı. Bunu, ATATÜRK ve İNÖNÜ'nün partisi CHP'nin ilkelerine gönülden inanmış bir genç olarak tüm içtenliğimle istiyordum. Ayrıca Safranbolu'nun bir gelişim ve değişim sürecine girdiğini görüyordum; mevcut sorunlara yenileri eklenmekteydi. Bunların üstesinden gelinmesi bilgiye, taze güçlere ve yeni atılımlara gereksinim gösteriyordu. Aslında çok başarılı olursa bile, aynı görevde çok uzun süre kalmakta ısrarlı olunmasından kaynaklanan politik yıpranma ve eskimenin, ister istemez olumsuz sonuçlar doğuracağını, bir çok politikacı gibi Ömer AN da göz ardı etmekteydi; bu nedenle halkın desteği de sağlanarak, kendine bu kez seçim kazandırmamak herhalde daha kolaydı; hem de Safranbolu'nun yararı bunu gerektiriyordu.

Safranbolu'da Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), yeni yerel seçim tarihinin 09 Aralık 1973 olarak belirlenmesinden aylar önce, Ömer AN'ın yeniden Belediye Başkanı olmasını, hiç değilse bu kez önleyebilmek için, yeni arayışlar içine girmişti. Parti ilçe örgütünde görevli olanlar ile önde gelen kimi CHP'liler, Avukat Kızıltan ULUKAVAK olarak, benim aday olmamı istemekteydi. Mayıs/1972 Kurultay'ında CHP Genel Başkanı olduktan sonra, 23 Haziran 1972 tarihinde Karabük'e geldiklerinde Safranbolu İlçe Başkanı Mustafa ULUÇINAR'ın hazırladığı partiye giriş bildirginin Bülent ECEVİT tarafından, İşçi Lokali'ndeki toplantı sırasında imzalanmasıyla, artık Safranbolu ilçe örgütününün 276 No.lu üyesiydim. Sayın ECEVİT, aynı toplantıda beraberimde getirdiğim, "*Atatürk ve Devrimcilik*" adlı kendisinin yazdığı kitabı da, benim adıma imzalamış ve çok mutlu olmuştum. Ancak, tüm bu gelişmelere karşın, kimilerinin istediği veya yakıştırdığı gibi, aktif politikayı ve hele Belediye Başkanlığı'nı hiç düşünmüyordum.

CHP Safranbolu İlçe Başkanı Mustafa ULUÇINAR, Karabük İlçe Başkanı Avukat Ali KALAFATOĞLU ile birlikte, Bülent ECEVİT'e, Avukat Kızıltan ULUKAVAK'ın CHP'ye giriş belgesini imzalatıyorlar. (23.06.1972)

Ben istemeyince aday kim olacaktı? Büyük olasılıkla Eylül/1973 ayının sonlarıydı; CHP İlçe Yönetim Kurulu, Kıranköyde, şimdi üzerinde Belediye iş hanının bulunduğu arsa üzerine, yan yana tahta kulübeler biçiminde sıralanmış ve bir süre sonra çıkan bir yangında hepsi yanmış olan dükkanlardan birinde; İlçe Başkanı Emekli İlköğretim Müdürü, Öğretmen Hikmet TURGUT'un "Okullar Pazarı" adlı kırtasiye dükkanında toplandı. O sıralarda yürürlükte bulunan Parti Tüzüğü'ne göre görevlendirilmiş "*Danışma Kurulu Başkanı*" sıfatıyla toplantıya ben de çağrılıydım. Gündemimiz, 2-3 ay sonra yapılacak seçimlerde CHP adayının belirlenmesi idi.

Uzun görüşme ve tartışmalardan sonra, parti yetkilileri, Anadolu Bankası Safranbolu Şube Müdürü İsmail EKER üzerinde görüş birliğine vardılar. CHP'li olmayan Sayın EKER, gerektiğinde CHP'nin bağımsız adayı da olabilecekti. Belediye Başkanı Ömer AN'ın yokluğunda uzun süre Başkan Vekilliği yapan İsmail EKER'in halka yakın tutum ve davranışlar sergilemesi ve daha sonraki yıllarda olduğu gibi, o sırada da Safranbolu'nun çektiği su sıkıntısını giderici girişimlerde bulunarak, halkın teveccühünü kazanmış olması, böyle bir tercihin yapılmasında başlıca etkenleri oluşturmuştu.

Bu karardan kısa bir süre sonra, bir Pazar günü "Öğretmenler Lokali" olarak bilinen Arslanlar'da Kırkıcı'nın Kahvesi'nde bulunduğum sırada, İsmail ATAY gelerek, Çarşı'da bir grup arkadaşın yazıhanemde görüşmek üzere, acele beni bekledikleri haberini getirdi. Hemen gittim, yazıhaneyi açtım. Hepsi de CHP'li olarak bilinen ve içlerinde ileriki yıllarda Parti Başkanlığı ve Belediye Başkanlığı ile Belediye Meclis üyeliği de yapacak olan; ancak biri dışında hiç biri, o sırada Partinin İlçe Yönetim Kurulu'nda görevli bulunmayan 8-10 kadar arkadaş geldi ve bana CHP'den Belediye Başkanı adayı olup olmayacağım soruldu; daha önce parti yöneticilerine ve çoğu hemşehrime olduğu gibi, onlara da olumsuz yanıtımı bildirdim. "*O halde, biz Hilmi BAYRAMGİL Ağabeyimize adaylık önermek için, bu akşam evine gitmek istiyoruz, senin de bulunmanı arzu ederiz*" dediler.

Kendilerine, Hilmi Bayramgil'in çok uygun bir isim olduğunu; ancak kısa bir süre önce Parti İlçe Yönetim Kurulu'nun farklı bir karar verdiğini, kendilerinin partide yönetici konumunda bulunmadıklarını, parti yetkilileriyle görüştüğüm ve daha önce alınan karar iptal edildikten sonra, böyle bir girişimde bulunmalarının doğru olacağını söyledim. İçlerindeki, bir yıl sonra partinin ilçe başkanı olacak olan ve o sırada partinin yönetim kurulu üyesi arkadaşına dönerek "*İçinde yer aldığınız parti yetkili organında, sizin de katılımınız ve onayınızla alınan karar yürürlükte iken, siz nasıl olur da böyle bir girişimde bulunabiliyorsunuz*" diye sorduğumda tutarlı bir cevap alamadım.

Süleyman DEMİREL'e ait "*dün dündür, bugün bugündür*" sözünü anımsatırcasına, politikadaki kuralsızlığın ve ilkesizliğin ilk örneği ile karşılaşmıştım. Yetkili organların kararlarına uyulmaması, kararlar doğru

değilse değiştirilmesi için uğraş verilmeden ve yetkililerden izin almadan, bir kısım yetkisiz kişilerle yetki kullanmağa kalkışılması, bir hukukçu olarak benim görüş ve anlayışımınla bağdaşamayacağından, Hilmi BAYRAMGİL'e adaylık önerisi sunanlar arasında yer almadım.

● HİLMİ BAYRAMGİL CHP ADAYI

Kendisine CHP'den Belediye Başkan adayı olması önerisini Hilmi BAYRAMGİL'in kabul ettiği öğrenildiğinde, halktan gelen tepkiler genellikle çok olumluydu. CHP İlçe yöneticileri, bir ikilem içinde, güç durumda kalsalar da, onlar da benim gibi, Sayın BAYRAMGİL'in çok daha doğru bir tercih olacağından kuşku duymuyorlardı. İsmail EKER'den özür dilendi; kendisiyle ilgili, daha önceki kararı geçersiz kılan, yeni bir karar alındı.

Hilmi BAYRAMGİL niçin çok uygun bir adaydı? Çünkü, Safranbolulu olmasının yanı sıra, politika ile ilişkili bir kamu görevi üstleneceklerde aranması gereken özellik ve niteliklere de sahipti. Safranbolu'nun tanınmış ailelerinden Aşçı Ahmet Amca'nın oğlu, Safranbolu'ya çok değerli hizmetleri olan, eski Belediye Başkanı Cemal CAYMAZ Amca'nın damadıydı. Safranbolu'nun sorunlarını bilecek ve çözebilecek bir konumdaydı. İstanbul Robert Kolej yüksek kısmından mezundu, lisan biliyordu.

Milletvekilliği gibi, Belediye Başkanlığı için de ilkokulu bitirmiş olmak yeterli olsa bile, eğitimin önemi ve değeri göz ardı edilemezdi. Niçin ilkokul mezunu olarak kalmak düşünülüyordu; niçin her aile çocuğunun yüksek tahsil yapması için çırpınıyordu? Bunun tek bir nedeni vardı; bireyin önce kendine ve ailesine; sonra topluma daha yararlı olabilmesi, eğitim ve öğretim yoluyla belirli yeteneklere sahip olmasıyla sağlanabilirdi. Kaldı ki, Safranbolu gibi, eğitim ve kültür düzeyi çok eski yıllardan beri, ülkemiz ortalamasının çok ilerisinde olan bir kentin Belediye Başkanı da, 1970'li yıllarda artık, bundan böyle ilkokul mezunu olmamalıydı.

Sayın BAYRAMGİL, aynı zamanda başarılı bir iş adamıydı; ekonomik hiçbir sorunu yoktu. Ekonomik faaliyetlerini, kendisi işin başında olmasa da yürütebilirdi ki, bu politikaya girecek bir kişi için çok önemliydi. Çünkü demokratik toplumlarda politika, ekonomik olanakları ve dayanakları olanlar için daha uygun bir uğraş alanı idi. Hiç kuşkusuz demokrasi, insanoğlunun tarih boyunca, çeşitli denemelerden sonra bulabildiği en uygun bir rejimdir; bir başka anlatımla, kusuru en az yönetim biçimi, demokrasidir. Genel kabul görmüş gerçek odur ki, demokrasinin kusuru, bu rejimde yöneten olabilmek için, seçilebilmek için, seçilenin, seçildiği yerde uzun süre kalabilmesi için, başarılı olmak tek başına yeterli değildir; ekonomik güce de sahip olmak gerekir. Siyasal güç, ekonomik güçle sağlanır ve ancak ekonomik güçle uzun dönem sürdürülebilir.

Bu Türk demokrasisine özgü bir kusur değil, demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile uygulandığı ABD ve Batı Avrupa ülkeleri için de geçerli bir olgudur. Böyle bir gücü olmayanlar, uzun mesafeli bir koşu olan politikada fazla kalamazlar; nefesleri tükendiği anda çekilmelidirler. Çekilmiyorsa, politikayı bir hizmet yeri değil, sürekli bir nimet yeri görüyorlar demektir. Böylesini demokrasinin asalakları olarak tanımlamak gerekir. Demokrasilerde halkın oyuyla gelinilen kamu görevlerinde, verilen hizmetin külfeti vardır; bunun karşılığı ise, asla vazgeçilmez maddi nimetler değil, manevi doyumlar olmalıdır. Bu gerçeği, kendi yaşamında hazinelerden çok daha değerli manevi kazanımlara kavuşmuş bir kişi olarak, özellikle dile getirmediğim geçemiyorum.

Belediye Başkan adayı olmayı kabul ettikten sonra, Hilmi BAYRAMGİL'in CHP'ye üyelik kaydı yapıldı. Ancak, aday değil, aday adayı idi. Başka aday adayı olmamasına rağmen, CHP Tüzüğü'ne göre, belirli nitelikleri taşıyan partililerin ve mahalleleri temsil eden delegelerin katılımıyla "ön seçim" yapıldı; bir boş oy dışında, tüm delegelerin oyuyla, Sayın BAYRAMGİL'in CHP adaylığı onaylandı. Bu durumda ön seçimin gerekliliği ve geçerliliği açısından 1970'lerdeki uygulamaların, 2000'li yıllardakilere göre, Türkiye'de ve hiç değilse CHP'de, daha demokratik olduğunu söylemek olanaklıdır.

9 Aralık 1973 günü yapılacak yerel seçimlere CHP, Hilmi BAYRAMGİL gibi, çok değerli bir Belediye Başkan adayıyla girerken, AP'nin adayı yine Ömer AN'dı. "Meşebaş" lakabıyla bilinen, Safranbolu'nun ilginç kişilerinden, emekli öğretmen Hüdai KAVUŞTURUCU da bağımsız olarak adaylığını koymuş ve kendisi gibi ünlü Anadolu marka arabasına ses düzeni monte ettirmiş; 30 dolaylarında oy alsa da, seçimlere ayrı bir renk katmıştı.

Belediye Başkan adayını belirleyen ön seçimde, CHP'li delegeler Belediye Meclis Üyeliği'ne başvuranlar için de ayrıca oy kullandı. Belediye Meclisinin 21 üyesi için, aldıkları oya göre bir sıralama yapılarak 21 asil ve aynı sayıda yedek üye belirlendi. Bu seçimde sanırım ilk kez, kökenleri itibariyle aday adayları için "şehirli - köylü" ayrımına göre, kimi partililer tarafından ayrı listeler hazırlandı; ön seçim delegelerinin, hazırlanan listede isimleri olanlara oy vermelerini sağlamağa yönelik yoğun kulisler yapıldı; başarılı da oldu. Oylama sonucunda CHP Belediye Meclis Üyeliği aday listesinde Nurettin ERGÜL ilk sırada, Necati SAĞLAM ikinci, Orhan GÖKMEN üçüncü, Ali TOMBAK dördüncü sırada, şehir kökenlilerden ben ancak beşinci sıradaydım; beşinci sırada kontenjan adayı olarak Erhan İNEGÖLLÜ'nün yer alması daha önce kararlaştırıldığından, altıncı sıraya düştüm.

● SEÇİM ÇALIŞMALARI

Kasım/1973 ayı başında seçim çalışmaları hızlandı. CHP'nin seçim bildirgesini hazırlamak ve kullanılacak sloganları belirlemek görevi bana verildi. 14 Ekim 1973 Milletvekilliği genel seçimleri için Sayın ECEVİT'in

kaleme aldığı ve iktidara gelindiğinde uygulanacak "AK GÜNLER" adlı çalışma programının adından esinlenerek, aşağıda kapağının fotokopisi yer alan "Safranbolu'da Ak Günler" adlı, 4 sayfalık bir seçim bildirgesi hazırladım.

Propaganda konuşmaları her akşam ayrı semtlerdeki kahvehanelerde yapılıyordu. Alınan karar gereği önce İktisat Fakültesi mezunu Nurettin ERGÜL, arkasından Veteriner ve Eczacılık Fakülteleri mezunu Erhan İNEGÖLLÜ, sonra Ziraat ve Hukuk Fakülteleri mezunu ben ve en son da Robert Kolej yüksek kısım mezunu Başkan adayımız Hilmi BAYRAMGİL konuşuyor, başka kimseye söz verilmiyordu. Bizler Safranbolu'nun o sıralar sayıları çok az olan, belirli niteliklere sahip gençleriydik. Safranbolu'ya hizmeti kendimize ilke edinmiştik. Daha önce AP'li olan ve bu sıfatla Belediye Meclisi üyeliği de yapan Erhan İNEGÖLLÜ'yü, CHP saflarına almak ve kontenjandan Belediye Meclis üyeliği adayı yapmak yolundaki ısrarlı önerimi, CHP yönetiminin kabul etmesiyle çok güçlenmiştik.

Nurettin ERGÜL

Erhan İNEGÖLLÜ

Kızıltan ULUKAVAK

Kahvehanelerdeki seçim toplantılarının etkin konuşmacıları

Toplantılarda ve Belediye hoparlöründen yaptığımız konuşmalarda, her birimiz Safranbolu'nun farklı sorunlarına değiniyor, halktan da olumlu karşılık alıyorduk. Geceleri belirli evlerde, o evin bulunduğu mahalle sakinlerinin katılımıyla yapılan toplantılarda ise, genellikle Başkan adayımız

konuşuyor, soruları yanıtlıyordu. Seçmenle çok sıcak diyaloglar kuruluyor, seçimi kazanacağımıza ilişkin umudumuz her geçen gün artıyordu.

Buna karşılık, AP adayı Ömer AN'a fanatik partililer dışında fazla ilgi yoktu. Sayın AN, tartışmaları CHP'nin, 2. Dünya Savaşı sırasında köylünün elinden buğdayını alıp, camilere doldurması gibi genel konulara, ya da CHP Başkan adayının babası Aşçı Ahmet'in lokantasına köylünün sokulmadığı veya benim, çobanı tarafından hakkında çirkin iddialarda bulunulan, ancak yargının suçsuz bulunduğu bir kişinin avukatlığını üstlenmem gibi özel konulara çekiyor; Safranbolu'ya ilişkin yaptığımız eleştirilere hiç değinmiyor, değinse bile kimseyi ikna edemediği gibi, dağıttığı seçim bildirgesinde sadece "yaptıklarım, yapacaklarımın teminatıdır" diyebiliyordu.

Biz CHP'liler ise, partili gençler tarafından kentin dört bir tarafında duvarlara yapıştırılan, aşağıda ikisine yer verilen "BAYRAMGİL'e evet-Safranbolu'ya hizmet"; "Yeter, denenmiş unut-Hilmi BAYRAMGİL tek umut" gibi benim tarafımdan belirlenen ve parti olarak benimsenen kimi sloganlar içeren afişlerle bir hayli etkili olmaktadır

Yeter, Denenmiş Unut
HİLMİ BAYRAMGİL
TEK UMUT

BAYRAMGİL
BAŞKAN OLSUN
Kente Ak Günler Doğsun

1980 öncesi genel ve yerel seçimlerde seçmenin, sandık başına gitme ve oy verme zorunluluğu yoktu; seçmen kütüğünde kayıtlı olmalarına karşın, oy kullanmayanlara bir ceza öngörülmemişti. Her parti için, kendi partilerine oy vereceği düşünülen seçmenleri; yaşlı ya da hasta olmalarına dahi bakılmaksızın, kim olursa olsun evlerine kadar gidip, taksilerle veya özel otolarla sandığa götürmek, tekrar evlerine geri getirmek önem taşıyordu.

Bu konuda, 9 Aralık 1973 Pazar günkü seçimde CHP olarak Safranbolu'da çok başarılı olundu. Partili veya değil, genç ya da yaşlı çok sayıda özel oto sahibi, seçmenleri sandığa taşıdılar; taksi tutmaya hiç gerek kalmadı. Saat 17'den itibaren sandıklar açılıp, oy döküm ve sayımına geçildiğinde umudumuz gerçekleşiyordu..

● BAYRAMGİL BAŞKAN, HAYAT BAYRAM

Seçim sonuçlarını yazıhanemde arkadaşlarla birlikte izliyordum, telefonla sürekli bilgi veriliyor; her telefon sonrası mutlu sona biraz daha yaklaşıldığı anlaşılıyordu. Bir ara Rahmi SARAÇOĞLU'nun yazıhanesine

çağrıldım; orada bir grup arkadaş kutlamalara hemen başlamıştı, onlara katıldım. CHP adayının oyları, AP adayının oylarına 1.000'e yakın fark yaptığında, hep birlikte parti binasına gittik. Kazdağlıoğlu meydanındaki, halen Çarşı Karakolu olan, Mustafa AL'a ait binanın alt katı CHP İlçe merkeziydi. Önünde büyük bir kalabalık toplanmıştı.

Yanıma, o sıralar çok ünlü bir hafif müzik sanatçısı olan ŞENAY'ın, yine kendisi gibi ünlü "*Hayat bayram olsa*" şarkısının kasetini almıştım. Bu şarkıyı ŞENAY, 14 Ekim 1973 milletvekili genel seçimlerinde İstanbul Taksim'de CHP'nin düzenlediği mitingde, CHP Genel Başkanı Bülent ECEVİT'in yanında söylemiş ve büyük bir coşku yaratmıştı. Şimdi aynı coşku, CHP teybine bağlı hoparlörler kanalıyla Safranbolu'ya dalga dalga yayılıyordu. "*El ele tutuşsak, hayat bayram olsa*" gibi kardeşlik ve beraberlik temasını içeren bu şarkı, içindeki "*bayram*" sözcüğüyle de, Sayın BAYRAMGİL'i çağrıştırması nedeniyle, bizler için ayrı bir değer ve anlam taşıyordu.

Safranbolu'da 9 Aralık 1973 Belediye seçimleri sonunda, AP adayı Ömer AN'ın 1.585 oyuna karşılık, 1.243 fazlasıyla 2.828 oy alan CHP adayı Hilmi BAYRAMGİL Belediye Başkanı oluyor ve bu sonuçlar aynı zamanda, Safranbolu Belediyesi'nde 1957 yılında başlayan Ömer AN döneminin sona erdiğini gösteriyordu.

Ömer AN

Hilmi BAYRAMGİL

ARDIL ve ÖNCEL (Halef - Selef) SAFRANBOLU BELEDİYE BAŞKANLARI (1973)

Belediye Meclisinin 14 üyeliğini CHP kazanırken, AP ancak 7 üyelik alabiliyordu. Mesleğimizden kaynaklanan kimi yasal nedenlerle benim ve Avukat Mehmet BASMACI'nın yanı sıra, İsmail ATAY'ın da damadıyla birlikte görev almasına yasal engel bulunmasından dolayı, seçim öncesi adaylıktan çekilmesiyle, CHP Belediye Meclisi listesinin 15, 16 ve 17 nci sıralarındaki adaylar, onların yerine Belediye Meclisi'ne girmiş bulunuyordu.